

Příloha k protokolu o SZZ č.

Diplomant: **Bc. Petr Štěpánek**

Vysoká škola: **Jihočeská univerzita PF**

Ateliér arteterapie

Aprobace: **Arteterapie**

Datum odevzdání posudku: **15. ledna 2006**

Recenzent bakalářské práce:

PaedDr. Milan Kyzour

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Téma: Emočně imaginativní příběh ve výtvarném artefaktu

Připustíme-li paralelu mezi výtvarným sdělením a verbalizovaným příběhem (s. 5, ods. 4) stejně jako názor, že příběh nejen (např. metaforicky) označuje (s. 5, ods. 4), nýbrž v jisté míře i symbolizuje (s. 8), pak se zdá být oprávněnou domněnka, že zdrojem příběhu je celá hloubka osobnosti (což autor připouští). Jestliže vyprávění symbolizuje (s. 8), lze na ně aplikovat psychoanalytická východiska a domnívat se, že slovy vyjádřený manifestní obsah příběhu je jistou obdobou výsledného produktu snové práce, kterým je manifestní obsah snu. V tu chvíli se nám příběh jeví nejen jako zvláštní forma našeho myšlení, v němž se pokoušíme vyřešit problémy spjaté s naším aktuálním prožíváním prostřednictvím umělecké metafory (v rovině předvědomí), ale i jako výraz splněného přání pudového anebo přání kritizující instance, která na pudovou potřebu reaguje symbolicky (v rovině nevědomí). Právě tato přání a myšlenky s nimi spojené jsou latentním obsahem artefaktu.

Symbolizované obsahy jsou ty, které prošly vytěsněním. Jsou tedy nevědomé a podléhají bezčasovosti primárních procesů. V tomto smyslu se lze domnívat, že organizace příběhu pomocí časového uspořádání, kterou autor zmiňuje (s. 9), je z valné části projevem předvědomého „druhotného zpracování“ a je časovým uspořádáním povrchu a nikoli obsahu.

Tímto budiž podpořena nikoli objevná myšlenka, že text je obrazem vnitřního psychického prostoru svého autora a tím pádem podléhá interpretaci stejně jako kterýkoli jiný artefakt.

Praxe potvrzuje již 100 let staré poznatky, že symbolické zpracování je předpokladem neutralizace rušivých vlivů frustrací z reaktivovaných odepření. Pokud k němu nedojde, není narušena jen snová práce a v artefakt vyúsťující výtvarně poetické myšlení, nýbrž i reálná existence člověka (a jeho produktů), který pak často symbolicky (patologicky) manifestuje „Nespokojenost v kultuře“. U potřebných, tedy u těch, kteří se stávají cílovou skupinou pomáhajících profesí, si nevystačíme pouze s výše zmíněnou neutralizací např. pomocí arte metodiky. Jejich vnitřní psychický prostor je totiž příliš zatížen deriváty infantilních tužeb, které podléhají primárním procesům, a na řadu tak přichází mimo jiné i požadavek vytváření náhledu.

Tyto dva momenty – výtvarně metodická instrukce v první řadě (praktická část) a ukázka dovednosti v interpretaci latentního (symbolického) významu obrazu (či příběhu) (tamtéž) – v předložené bakalářské práci postrádám. Symbolické obsahy jako by byly autorovi práce autorkami artefaktů až vnucovány. Například koláž LK 2 v souvislosti s „Příběhem“ (s. 75) přímo vybízí ke zpracování styčných (symbolických) obsahů. Autor bakalářské práce však podle mého názoru vůči *Nim* zůstává chladně rezistentní a ačkoli připouští, že zdrojem umění je nevědomí (s. 39, ods. 5 nebo s. 49, ods. 3), svým způsobem interpretace jako by se snažil přesvědčit o tom, že jeho ideová tolerance končí na hranici předvědomé metafory (s. 79, ods. 3 nebo s. 48, ods. 5). Dokladem mého tvrzení budiž „Příběh“, s. 75, od 7. odstavce dále.

Poznámky k části teoretické:

Mnohé citace zaujmou spíše než svým obsahem maximální snahou o lesk a brilantní formu sdělení.

3.2.3, s. 43, Exprese, 3. ods.: Arteterapii nelze redukovat na výtvarnou činnost, která léčebný vliv může a nemusí mít. Přijali-li bychom Slavíkovu domněnku, museli bychom každou hodinu hudební výchovy považovat za muzikoterapii, protože se zde píše, nebo každou lidskou přetvářku za dramaterapii, protože se v ní hraje atp..

3.2.7, s. 47, ods. 2: Praxe velice relativizuje uvedenou domněnku, že přiléhavost interpretace spočívá v tom: „To je ono, to sedí.“. Pokud bychom s tou domněnkou souhlasili, museli bychom v terapeutické praxi vyloučit existenci pacientova odporu.

3.2.8, s. 48, ods. 2: Pomocí metafor lze snad osvětlit kolorit bezprostředně neuvědomovaných pocitů spjatých s reálným časoprostorem. Arsenál metafor, který je funkční v oblasti vědomého Ega, však naprosto nepostačuje tam, kde se jedná o symboliku v pravém slova smyslu, tedy o vrstvu symptomatickou.

3.4.2, s. 51, 52: Považuji za neuvěřitelné, jestliže student zredukuje terapeutické prostředky metody na výtvarnou tvorbu, resp. její posun. Pokud však přesto hodlá zastávat tato stanoviska, neměl by se zaštiťovat dynamickým pojetím a projektivní arteterapií.

3.4.2, s. 52, ods. 3: Chybí mi uvedení citace.

3.6, s. 55, ods. 4: Názor, že artefakt není patologií, nýbrž expresí, že autor není nádobou patologie, nýbrž expresivity, je další z řady polopravd a prázdných prohlášení citovaných v práci.

3.7., s. 55 a dále: K paralelám mezi narativní psychologií a arteterapií:

Autor práce tyto disciplíny propojuje snad slovem, nikoli však praxí (v oddíle „Praktická část“). Cíl práce, tedy hledání těchto paralel mezi metodami, došel podle mého názoru naplnění snad teoreticky, nikoli však prakticky.

Závěr:

Přestože autor dokumentuje svou sčtetlost (v části teoretické, resp. v uvedení použité literatury), téma obrazu v širším slova smyslu v práci považuji za poněkud atrofované. Od autora bakalářské práce, který je nepochybně nadprůměrným studentem, resp. absolventem, bych očekával větší důraz na prezentaci znalostí a především dovedností v oboru, a to ať už se jedná o výtvarnou metodiku či interpretaci. Větší pozornost by jeho práce zasluhovala i po stránce stylistické a gramatické.

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: **velmi dobře minus**

PaedDr. Milan Kyzour v.r.

podpis recenzenta bakalářské práce

Českých Budějovicích dne: **15. ledna 2006**

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

